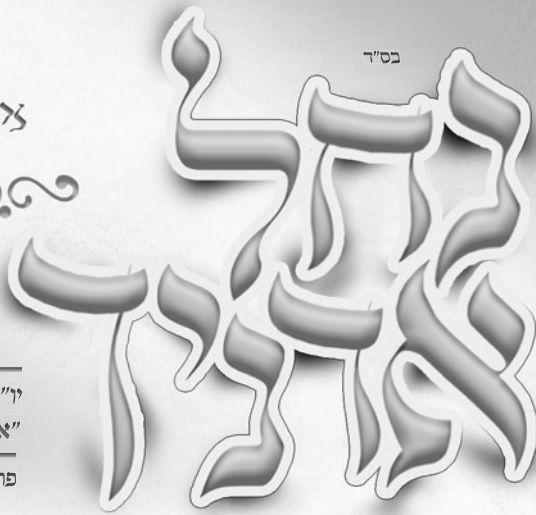

להגלות נועם תורה וחסידיה
מנדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר פנחס תשפ"ג • גליון ה"י

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנהל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רזנטל שליט"א

"ברית כהונת עולם"

כהונתו של פינחס שנדרחה בעשרים שנה

איך ביזוהו אחר שייחסו הכתוב לאהרן

הגמ' בסנהדרין (פ"ב ע"ב) ובסוטה (פ"ג ע"א) מספרת שלאחר שהרג פנחס את זמרי, התחילו שבטים מבזין אותו ואמרו, "ראיתם בן פוטי זה שפיטם יתרו אבי אמו געלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל. בא הכתוב ויחסו אחרי אהרן - פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן". וירושלמי, (סנהדרין פט, ט) מובא שבי"ד ביקשו לנדונו שלא היתה רוח חכמים נוחה ממעשהו, אלמלא שקפצה רוח"ק ואמרה "זהיתה לו ולזרעו אחרינו" וכו'. ובמדרש (במד"ד כ, כח) מובא ששבט שמעון רצו להורגו, אלמלא היה יורד מלאך ונוגף בהם.

והנה הקב"ה מבטיח לפנחס (כה, ט) "זהיתה לו ולזרעו אחרינו ברית כהונת עולם" וברש"י אומר ע"פ הגמ' (נחמ"ד ק"א ע"ב) שעד אז עדיין לא נתנה פנחס, כיון שנוול לפני שנמשח אהרן הכהן, ולא נמשח עמהם לכהונה. וכפי שמבאר המהר"ל בגור אריה שאז עדיין היה קטן, ולכן רק לאהרן ובניו שנמשחו עמו ניתנה הכהונה ולתולדותיהם. אבל פנחס הפסיד אז הכהונה. ולכן לאחר מעשה הקנאות הובטחה לו הכהונה. ובספרי (במדבר צ"ב) שהובטח לו ולזרעו שלא יכלו ולא יבטלו לעולם. ובבעל הטורים אומר שעד סוף כל הדורות יעמוד פנחס ויכפר על בני ישראל.

ובדברי נועם מקשה איך יתכן שהיו השבטים - חשובי בני ישראל - מבזין את פינחס, וכי לא ידעו שמשה רבינו אמר לפנחס "קריינא דאגרתא איהו להוי פרונוקא" (סנהדרין טו, ט) וכפי שמבאר הסנהדרין קטנה שכיון שרק פינחס נזכר בזה ומולם נתעלמה הלכה זו, משמע שרצון הבורא שדוקא פינחס יקיימנה. וא"כ איך יכולים השבטים לבזותו על זה. ובפרט, שראו שמתו במגיפה כמאתיים אלף מבני ישראל עד שפינחס במעשהו ובתפילותיו עצרה המגיפה.

מדוע המתניו עשרים שנה לכהונתו

ויותר יש להקשות שבמס' זבחים (דף ק"א) ע"ב אומר רב אשי שלא נתנה פנחס עד ששם שלום בין השבטים. פירוש אחר ששבטי ראובן וגד וחצי שבט מנשה חזרו לארצם בעבר הירדן המזרחי ובנו על שפת הירדן מזבח גדול, סברו בני" שכוונתם למרוד בה', ולכן רצו לעלות עליהם למלחמה. וקודם שלחו אליהם את פינחס עם עשרה נשיאים [נשיא מכל שבט שנחלו בעבר הירדן המערב], לברר העניין. ואמרו להם בני גד וראובן ומנשה ש"ח" לא התכוונו למרוד בה' אלא אדרבה בנו המזבח לעדות שגם להם - אע"פ שהם יושבים בפרד מעבר לירדן - בכ"ז יש להם חלק בעבודת ה'. ופינחס קיבל את

לה בכח קדושת השבת, ובכח קדושת הנשמה יתירה, יוכל לבא לידי שפיכת לב ונפש לפני קונו וצורו. שזאת משאת כל נפש, מתי תזכה לשעת רצון זו, שאז הנשמה מתענגת בדבקות הבורא ב"ה וב"ש. ואשרי מי שזוכה להמשיך מקדושה זו למשך שאר ימות השבוע.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנהל

נחלי אש בקצירת האומר

אש תמיד תוקד לא תכבה

...והנה כתיב (ויקרא ג, ז) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, רמז כאן הכתוב הבטחה לדורות עולם, שאש קודש של זבחת היצר לא תכבה מעדת ישראל עד עולם. כי היסודות שיסד פנחס בקנאותו הם יסודות נצחיים, ולא יעברו מתוך היהודים מעתה ועד עולם.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן

השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם וכו' לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר טו, יא-טז). הנה פינחס ה' מצד אביו בן בנו של אהרן הכהן שה' אוהב שלום ורוחף שלום אוהב את הבריות וכו', וא"כ מצד אביו היה לו את טבע הרכות והרחמנות. ומצד אמו ה' בן בתו של יתרו שה' בעל טבע עז וקשה, כמו שמובא במדרש שיתרו כלא את משרע"ה במרתף ביתו מבלי לתת לו לחם ומים כדי שימות ברעב ובצמא, ורק בזכות בתו ציפורה שהיתה מביאה לו בחשאי מזון ומשקה ניצל.

והנה פינחס מצד אחד תפש את אומנות העזות והקנאות מצד אמו, בקנאו את קנאתי בתוכם, ומצד שני כתי' (תהלים ק"ז) ויעמד פינחס ויפלא ותעצר המגפה, שלמרות שקנא קנאת ה' במפרים ברית, עכ"ז התפלא עליהם שלא יענישו ובזה תפש את אומנות אבי אביו אהרן הכהן השלום והאהבה. ועל אותו פסוק מפרשים בגמ' (סנהדרין מד):

עשה פלילים. וזה דרך השלמות והאמת שגם מזה וגם מזה אל ינח האדם את ידיו, למען יקנה השלמות בנפשו.

והדברים אמורים בכל אחד ולדרך ההפוך, ומצד אביו יורש אדם את דרך התקיפות שדרך האב לחנך את בניו בתקיפות, כדאי' בגמ' שדרך הבן שירא מאביו יותר מאמו, ומצד אמו יורש את דרך הנועם והרכות דאמרי' שם שמכבד את אמו ביותר מפני שמשדלתו בדברים, וצריך כל אדם לאחוז מב' הדרכים אלו וזה השלמות האמיתי.

וזה שכתב בזה"ק "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן" וקאי על ב' הנהגות אלו התקיפות והרכות לקנותם בשלמות.

וזה שאה"כ פינחס וכו' השיב את חמתי מעל בני" היינו בתפילתו ברחמים ובתחנונים, ומצד שני בקנאו את קנאתי בתוכם, בתקיפות ובעז. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלו"ם, שזהו השלמות שצריך לקנות כל יהודי בנפשו.

(כ"ק מרן רבינו הנזר דוד ז"ע)

הסכמת משרע"ה לשכר של פינחס

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (במדבר כ"ה, י"א-י"ג). יש להקשות על הפסוק לכן אמור, הלא תיבת אמור הוא מיותר, ולמה לא כתיב לכן הנני נותן לו את בריתי שלום. אך ידוע שמי שעשה איזה מצוה ומגיע לו שכר, או שיש לאדם הבטחה מאדם אחר, אזי צריך שצדיק הדור יסכים על ידו לקבל השכר או ההבטחה הזו. והרחיב הדבור. וע"כ אמר "לכן אמור", כיון שפנחס עשה מעצמו המצוה ו"השיב את חמתי מעל בני ישראל", ובדין הוא שיטול שכרו. אך משה היה צריך להסכים על השכר, ושיהיה "לו ולזרעו אחרי ברית כהונת עולם". ואמר הקב"ה למשה, "לכן אמור", אתה תאמר ותסכים, ואז "הנני נותן לו את בריתי שלום".

(רביה"ק ר' מאיר מפרמשלאן ז"ע)

הדבקות בהש"ת ע"י מצות צדקה

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו (כת"ב, ג). נראה לי לפרש על דרך רמז, שהדיבור הי' אל משה רבנו ע"ה שהי' הדעת של כללות ישראל, שיראה להעלות את בני ישראל להיות דבוקים בו יתברך שמו, על דרך 'ולדבקה בו' (דברים י"א, כ).

וזהו צו את בני ישראל מלשון צוותא חדא, והוא לשון דיבוק. פירוש, שיראה לדבק אותם לאביהם שבשמים, ואמר הכתוב ואמרת אליהם העצה לזה, את קרבני להתקרב ולדבק בו ית"ש, לחמי לאשי היינו על ידי מלת הצדקה שיתנו לחם לאכול לאשי לשון 'איש' לרמז על עניני ישראל.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

התעלות תמיד כשב"ק עד שהיא שלו, ולשפוך נפשו בה

עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה. הכתוב רומז לנו, כי בשבת קודש עלינו להתעלות בדבקות הבורא ובדבקות השבת, עד שזוכה לקנות קנין בעצמות קדושת השבת. וזהו "עולת שבת בשבתו", העלי' הרוחנית של שבת צריך להיות באופן שהשבת יקרא מעתה "שבתו", שבת שלו.

אכן לא סגי במה שביום השבת יתעלה מן הארציות, ויכסוף לנועם ד', וכעבור יום השבת תחלוף ממנו רישומה של השבת. לזה אמר הכתוב "על עולת התמיד", שיש להשתדל שעלי' זו שהי' לו בשבת תשאר אצלו תמיד, ולא תחלוף בצאת השבת. ולשבת הבאה יוסיפו לו מן השמים הארה נוספת לנשמתו, וכך יוסיף ויתעלה תמיד בכוחה של קדושת השבת. ותלמידי חכמים הם תמיד בבחינת שבת (וה"ק ח"ג טז), לפי שממשיכים מקדושת השבת למשך כל השבוע.

והנה מעלת השבת שהוא "יומא דנשמתא" (וה"ק ח"ב דה), שבו יוכל כל יהודי להפשיט עצמו מן הגשמיות, ולהתדבק ברוחניות. ואז יכול לשפוך נפשו בתפלה ובשירות ותשבחות בבחינת שפכי כמים לכן נכח פני ד', כי הגוף החומרי אינו מבדיל בין נשמתו לבין קונו. וזהו שרמז הכתוב בתיבת "ונסכה", שע"י ההתעלות שזוכה

דבריהם שכל כוונתם לשם שמים, ושם בספר יהושע כ"ב כתוב "וישב פנחס בן אלעזר הכהן והנשיאים" וכו', שרק אז נתקנה פנחס.

ושם בתוס' (ד"ה הווא) אי' שאמנם הקב"ה בירך את פנחס מיד לאחר מעשה הקנאות שיהיה הוא חורנו הננים והיה יכול מיד להיות כהן, אבל עבור זה צריך להלביש את פנחס בבגדי כהונה ולמשחו ולחנכו בקרבן חביתין, ואומר תוס' דבר נורא שמא לא נתרצו לו כל ישראל באותה שעה מפני שהרג נשיא שבט מישראל, ורק אחרי המעשה שעשה שלום בין השבטים, אז נתרצו לו והלבישוהו ומשחוהו וחנכוהו בחביתין. ובספר ערך שי' (להרה"ג רבי שלמה לייב טאבאק אב"ד טייטש) מתקשה מאד בעניין זה, איך יתכן שהקב"ה אומר במפורש להכתיר את פנחס לכהן ומרעה"ה בעצמו שומע זאת מפי הגבורה, ובכ"ז מתעכב הדבר כעשרים שנה וממשיכים עדיין לבזותו אחרי שהקב"ה בא ומייחסו אחרי אהרן הכהן.

הגילוי אחר עשרים שנה שכונתו לשמיים

וכדי ליישב העניין בעז"ה נביא את דברי המהרש"א זמרי היה בשעת המעשה לכל הפחות בן מאתים וחמשים שנה. שבגמ' בסנהדרין שם אומר רבי יוחנן ששמו האמיתי הוא שלומיאל בן צורישדי, והוא מכונה שאול בן הכנענית בן דינה שנלקחה לכנעני, ואח"כ נישאה לשמעון בן יעקב, ונמצא זמרי בעצם נכד יעקב אבינו בנו של שמעון ודינה. וזכה לראות את המובחר שבאבות הק' יעקב אבינו והשווה אליו. והיה מהשבעים נפש שורש שישים ריבוא נשמות כל ישראל. ובמדרש רבה תחילת שמות מובא שכל השבעים נפש הושוו כולם ליעקב אבינו.

ואומר הדברי יואל שבפ' ויחי כאשר יעקב אבינו דיבר אל בניו, וביניהם היה נכדו זמרי וראה ברוה"ק מה שעתידי להיות בעתיד עמו, והיה במעשה זמרי סודות גדולים מאד. בספר פנחס דוד מביא מהאריז"ל שכזבי היתה גילגול דינה בת יעקב, וצריך לגאול אותה מהקליפות. כמובא בהיכל הברכה בשם האריז"ל שמי שלומד מעשה זמרי כפשוטו הרי הוא כסליל וחמוה. ולכן יש מושג עושה מעשה זמרי ומבקש שר כפנחס, שבאמת היה צד לבקש ע"ז שר כפנחס. וע"ז ביקש יעקב"א בסודם אל תבא נפשי, שלא רצה שייכות עם סודות האלו, והקב"ה יאמר אח"כ על סודות אלו שהם כולם בטלים ומבוטלים. ולפי"ז נבין שסברו השבטים שפינחס לא השיג כוונות נשיאם. ובפרט שדעת הרא"ש והיד רמה בסנהדרין פ"ב ובמשנה למלך שענין קנאים פוגעים בו - הוא כמו הענין של גואל הדם - שאינו מצוה אלא רשות. שאין בתורה נסיון שא"א לעמוד בו, וכיון שירדה התורה לסוף דעתו של אדם ויודעת שא"א לעצור קרוב להרוג את רוצח קרובו, בזמן שיחם לבבו, לכן מחוייבים בני"ה להכין ערי מקלט לסייע בידי הרוצח להגיע לערי מקלט הכי מהר שאפשר.

וכן פינחס בגלל שהיה במצב של קנאות ויחם לבבו כשראה מראה נורא כזה שעשה זמרי, ולא היה אכפת לו אז אם יכנס עי"ז לסכנת נפשות. ולכן היו השבטים מבזין את פנחס שבאם פנחס לא היה בבחינה של יחם לבבו, לא היה חייב בכלל זמרי מיתתו. ורק בגלל ראייתו של פנחס נעשה כעין גואל הדם על זה.

ובספר כוונת הלב להגה"צ מקראסא זצ"ל כותב בדרך צחות עמ"ש בתר"י והמה בוכים פתח האוהל שהיו קורין אז ק"ש, שבאותה זמן נורא עשו הקהל מה שעושים בק"ש שעוצמים עיניהם ולא רואים כלום. ולזה ביוז אותו השבטים מדוע היה צריך פנחס בכלל להסתכל ולראות את זה, ונקרא גם אתה ק"ש, ואל תכנס לענין שמרעה"ה כבבדו ובעצמו לא התערב.

וענין זה לא השיגו השבטים רק לאחר עשרים שנה שראו, שבשעה שבנ"י רצו לצאת למלחמה על המזבח - אזי כיון ששם כיוונו לש"ש באמת, לא היה לפנחס יחום הלב, ולהיפך עשה שלום בין השבטים, כך שאותה קנאות היתה קנאות אמת מצד הקדושה.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם"

והנה ארז"ל (ברכות כ), "א"ל רב פפא לאביי מאי שנה ראשונים דאתרחיש להו ניסא וכו', א"ל קמאי הוי מסרי נפשייהו על קדושת השם וכו'". כי הא דרב אדא בר אהבה, שקרע בגד של פריצות של ד' מאות זוז שלבשה אחת בשוק, וכשנודע לו שכותית היתה והוא צריך לשלם זאת, אמר "מתון מתון, ארבע מאות זוזי שויא".

ואמר אדמו"ר ז"ע, דכונת הגמרא לשבח מידת קנאות דקדושה, וכונת רב אבא בר אבהו לומר, שהי' כדאי להפסיד ד' מאות זוז, ובלבד שלא להמתין ולצנן את האש קודש של קנאות דקדושה. ולמדנו מדברי רז"ל שאש קודש זו, ממתקת הדינים, ומתעוררים של ידה חסדים אף למעלה מדרך הטבע באופן של נס. ויתכן שלכן "הרואה פינחס בחלום, פלאות נעשים לו" (ברכות טו), כי פינחס קידש ש"ש במסירות נפש למעלה מדרך הטבע, ולכן מדה ננגד מדה נתעוררו בזכותו חסדים של נסים למעלה מדרך הטבע.

ואולי יתכן לומר בדרך אפשה, דמה שארז"ל במדרש רבה (סוף סדר בחוקתין, והובא בתוס' תענית ד), שפנחס נסתלקה ממנו שכינה, לפי שלא הלך לפתח להתיר את נדרו. וכמוכן שאין לנו שום השגה בזה, אלא לפי דרך לימוד מוסר השכל י"ל, שכל מה שנתקן פנחס הי' לפי שלא עשה חשבונות, אולי יאבד לגמרי את הכהונה מצד כהן שהרג את הנפש, ואולי יהרגו אותו שבט שמעון וכו', ובהו תיקן את נשמות נדב ואביהו כנ"ל. וכאשר הי' בחי' דקה מן דקה של חשבונות מי ילך אצל מי, נסתלקה ממנו שכינה. וד' הטוב יכפר.

והנה כתיב "ויעמוד פנחס ויפלל ותעצר המגיפה", ואולי יתכן לפרש, עפ"ד התניא (פרק ל"ט) שהצדיקים הגדולים שעובדים להשי"ת במסירות נפש ממש בהתבטלות גמורה, זוכין להנות מזיו השכינה בעולם האצילות, אבל אותם ששורש נשמתן קטן מהכיל עבודה תמה, זו ליבטל באורו יתברך בקביעות, רק לפרקים ועתים כמו בתפלת שמונה עשרה שהיא באצילות, זוכין להנות מזיו השכינה בעולם הבריאה, ורק בעת רצון תעלה נשמתן לאצילות ע"ש. ולפי זה מעשה פנחס שהי' מסירות נפש בהתבטלות גמורה, נחשב כתפלת העמידה, וזה גופא נחשב לתפילה, ועי"ז "ותעצר המגיפה".

הנה בפיט כל מקדש אנו אומרים, "משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם וכו', שמחם בבנין שלם וכו'", ואיתא בבית אהרן, דמרמו על פנחס קנאה, שהמשיך חסדים ע"י מעשה הקנאות שלו. וזהו "שבא הכתוב ויחסו אחרי אהרן", הוודיע שעשה עובדא דאהרן שהי' מסטרא דחסה, ושכרו של פנחס הי' "שמחם בבנין שלם", כי פנחס הוא אלי' הנביא מבשר הגאולה.

ויתכן, דמכיון שלפני החורבן הי' טענה על רועי ומנהיגי ישראל שלא הוכיחו את העם, וכמ"ש חז"ל (שבת קט"ז) "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה, שנאמר 'היו שרי' כאילים לא מצאו מרעה", מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה, אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה". וממילא התיקון על זה הוא קנאותי' דפנחס, שתבער בקרבינו אש קודש למחות ולהוכיח. וזהו שרמז שהכתוב "באש אתה עתיד לבנותה", וע"ד שאמר אדמו"ר ז"ע, כלומר באש קודש בפנחס קנאה עתה עתיד לבנותה, ולכן פנחס שהוא אלי', מבשר הגאולה. והנה שם "א-ל" מרמז על דינים שנמתקו ונהפכו לחסדים, (עי' בני ישיב, מאמרי השבת מאמר ב' אות ג), וז"ש הפייטן "משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם", שע"י שמשתמשים במדת הגבורה לשם שמים לקנא קנאת ד' צבאות, עי"ז מהפכים מדת הדין למדת הרחמים ונעשה חסד א-ל כל היום.

ואמר "נוטרי ליום השביעי זכור ושמוור להקם", וגם בשבת קודש יש בחי' זו שהדין נהפך לרחמים, וכמו שהאריך בספר סידורו של שבת (בשורש השני והשלישי וע"ה), כי מזל מאדים ושבתאי מורה על דין ועצבות, וישראל מהפכין זאת לענג ושמחה, ועי"ז נמשכין חסדים טובים לעם ישראל ביתר שאת, כי גם מלאך רע בעל כרחו יענה אמן. וזה נרמז ב"זכור ושמוור", "זכור" הוא מצד מדת החסד, "ושמוור" מצד מדת הדין, ושניהם דביבור אחד נאמרו, כי הדין נמתק ברחמים.

וזהו שרמז בדברי רש"י ז"ל, "צורר את המדינים, כמו זכור ושמוור", שע"י שמשתמשים במדת הגבורה לשם שמים, לקנאות קנאת ד' צבאות, עי"ז נמתק הדין בחסד, ומתעוררים חסדים טובים בלי גבול ותכלית, כמו שנעשה בשבת קודש בחי' "זכור ושמוור".

ערבי נחל אמרים ערכים ממאורי החסידות

ראשי הדור הם לפי הרור ולפי שורש נשמותיהן

יש לבאר בזה להבין מה שהזכיר בכאן דווקא אלקי הרוחות לכל בשר מה שלא אמר כן בשום מקום והיה די לומר יפקוד ה' איש על העדה, ויש לומר בזה דהוצרך היה לומר זה כאן דהנה תפלת משה רבינו ע"ה כאן שלא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה והיה שיהיה להם ראש ומנהיג כדי שייבדקו בו והוא ינהלהם ויודיעם בדרך ישירה ושיוכל להעלות נשמותיהן בעת הצורך. והנה ידוע ראשי הדור הם לפי הדור ולפי שורש נשמותיהן כן שולח ה' ברוך הוא היודע שורש נשמות של כל ישראל תמיד בכל דור דור ראש ומנהיג להם כפי אותו הדור וכפי מה שצריך אותו הדור בכדי שיוכל הראש הצדיק להעלות כל בני דורו לשורשן ולקרנן לפני ה', ולכן אי אפשר שיתמנה ראש על הדור על ידי אדם כי אם על ידי ה' ברוך הוא שהוא מקור המקורות ונשמה לכל הנשמות ויודע שורש נשמות של כל דור דור, כן הוא שולח ראש ומנהיג להם לפי מה שצריכין. וזה יש לומר שרמזו יפקוד ה' שאתה אלקי הרוחות לכל בשר היינו אלקים על כל הרוחות והנשמות של כל בשר ולכן לך נאה לפקוד איש על העדה. (דגל מחנה אפרים)

שופט ומנהיג שילמד תמיד זכות על ישראל

הכלל, יש ללמוד זכות על ישראל מה שאינם עושין רצון הגבורה בתמימות כמלאכים, מחמת שהם טרודים בפרנסתם, וזהו שאברהם אבינו היה איש חסד (עי' זוה"ק ח"א מג. ב' וז"ח תולדות מג.) והיה מלמד זכות, ולכן נתן להם המלאכים לאלול (בראשית י"ח-ה-ח),

וידבר ה' אל משה לאחמה יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, (מכילתו, כו, טו-טז).

להראות להם הצטרכות בשר ודם כדי שלא ילמדו חובה על ישראל. וזה שאמר משה 'קל אלקי הרוחות לכל בשר' (לעיל טו. כב), שהאדם מחמת שהוא בשר ודם, הצטרכות של אדם בפרנסתו, ומחמת זה הוא לפעמים אינו עובד ה' בתמימות. וזהו שאמר 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כלומר שופט ומנהיג שילמד תמיד זכות על ישראל, כמו שאתה לומד זכות על האדם שאינו עובד אותך בתמימות, כן ביקש משה שיעמוד מנהיג לישראל שילמד תמיד זכות על ישראל. וזהו 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כמו שאתה אלקי הרוחות לכל בשר ואתה מלמד זכות עליהם, כן פקוד 'איש על העדה', שמהיג לישראל יהיה גם כן מלמד זכות על ישראל.

כל המבקש צרכי צבור כאלו בא בזרוע

במדרש (במ"ו פ"א י"ד) אמרו רז"ל על זה הפסוק כל שהוא מבקש צרכי צבור כאלו בא בזרוע. ונ"ל דיוקם הוא מולא קאמר משה בדרך תפלה פקוד נא יי' וכו' וכמ"ש בתפלתו על מרים רפא נא לה (לעיל י"ב י), וכמ"ש סלח נא וכו' (ד"ט), ואמר יפקוד כמצוה בציונו, על כרחך הוא להיות שהוא צרכי צבור בא כביכול בזרוע. ולפי זה ידוקדק הלאמר שאמר שבודאי הש"י כביכול ברב טוב הנהיגו ברחמים לצבור כביכול בהכרח יחזיר לו תשובה טובה (חז"ן שיהיה הש"י מוכיח רק כן הנהגות ברחמים לומר שיהיו), ויהיה גם כן פירושו לאמר לדורות, כל מי שמבקש איזה בקשה יכללנה בצרכי צבור ובטוח שתשוב תפלתו וריקם. (אגרא דלכה)

ימי בין המצרים – תשעת הימים (א)

אנו נמצאים בימי בין המצרים, ומצינו בחז"ל דמ"ז בתמוז עד ת"ב חמשה זמנים זה חמור מזה, על אודות דיני האבלות ומנהיגה, וא"ל לפרטם כי רבים הם ע"כ נביא כאן ההלכות וההליכות לפי הסדר ונתמקד בעיקר בדברים המצויים כפי שיכיל הגיליון.

בין המצרים: מ"ז בתמוז עד ר"ח אב נקראים בין המצרים ונאסרו בו מצד מנהג כדלהלן: **א. ריקודין ומחולות:** ובכלל זה לשמוע כלי שיר למיניהן ואף בלי ליווי כלי זמר (ווקאל), ואף מי שפרנסתו ללמד גנינה יש לימנע בימים אלו (א"כ במקום הפסד יש שלא ש"ח), וכן בנות העוסקות בהכנת הצגה אין היתר לשיר ולרקוד ע"מ להתאמן. כמו"כ נאסר שירי ריקודין בפה אא"כ לצורך מצווה. כגון ברית, בר מצווה, וכיו"ב (בבית דין) אך שירי התעוררות וציפיה לגאולה מותרים.

א. שהחינו: אין לברך שהחינו על פרי ומלבוש וע"כ אין לחדש בימים אלו בגדים שמברכים עליהם שהחינו, ונהגו להחמיר מלחדש אף בגדים חשובים שלא מברכים עליהם שהחינו. אך בגדים שאינם חשובים כגון בגדי זיעה, נעליים, גרביים, כיפה וכיו"ב מותר. וכן לצורך מצווה כגון טלית גדול מותר (ש"ח ב' פג"ט). וכן מי שמדד בנד חדש קודם י"ז בתמוז יכול ללבשו אח"כ אם אין מברך עליו שהחינו. אך קניית בגדים מותרת אף בבגדים חשובים, וכן בכלים חדשים אף שמביאים שמחה יתירה מותרת. ואף להנמנעים בזה מ"מ במקום צורך כל שהוא יש להקל.

ג. תספורת: נהגו שלא להסתפר בימים אלו וכולל כל שערות שבוהן, והמנהג בזמננו לנמנע אף לצורך ברית. **ד. סכנה:** יש להמנע מללכת במקום סכנה, אך ללכת לים ובריכה במקום שאין סכנה מותרת.

תשעת הימים: מצינו שבעה דברים שזאסרו מר"ח אב ואלו הם: משא ומתן, בנין ונטיעה של שמחה, כיבוס, סעודת אירוסין, רחיצה, איסור בשר ויין, תפירה. מתוך אלו יש שזאסרו מדינת דגמ"ל מר"ח ויש שזאסרו רק ממנהגא. ומאיסורים אלו נסתעף הרבה פרטי דינים וכדלהלן, ונפרט בעז"ה המקור לכל אחד לידע חומר הדבר. והטעם למה החמירו חז"ל למעט בשמחה באלו הדברים עפ"י הגמ"ל (ב"ב 6) כשחבר הבית בשניה רבו פרושים בישראל ורצו לאסור על עצמן דברים שיש בהם דמיון למקדש, ונטפל להם ר' יהושע אמר להם שלפי שיטתם היו צריכים לאסור עוד הרבה דברים, אלא היות והם גזירה שאין הצבור יכול לעמוד בהם לא נאסרו ורק מקצת מהם נאסרו. וע"פ זה **לאסור בימים אלו מר"ח אב עד ת"ב מה שרצו אז לאסור כל השנה וא"ל לעמוד בהם.** עפ"פ בימים אלו ראוי לאסור כי זמן קצר הוא, וע"כ נאסרו בבנין לגמרי, בשונה מכל השנה שיש רק לשירי אמה על אמה. ונאסר מו"מ לגמרי ולא רק תכשית אחד וכו' (הגר"א תקנ"ח ס"ט). ועתה נבאר כל אחד עד שיכיל הגיליון. ונתחיל בדברים שזאסרו מדינת דגמ"ל.

א. משא ומתן: נחלקו הפוסקים מה הפי' ממעטין במו"מ, האם הכוונה במו"מ של 'שמחה' כגון צרכי חופה ושלא להתעסק כלל בהם, או הכוונה כל מו"מ והיינו למעט מהם קצת. להלכה מקילין בזה"ז כיון שהכל לצורך פרנסה. אבל במו"מ של שמחה טוב להחמיר גם בזמנ"ל (שעה"צ סק"י). והגדר בזה הם כלים יקרים וחשובים הגורמים שמחה לאדם כגון כלי כסף וזהב ספות והיטים ארוכות מכונות וכו', אם לא שיש לו צורך גמול פרנסה, או הפסד שיש 'מבצע' וכו' או צער כמזגן וכו', או לצורך מצוה וכגון תפילין ספרי קודש לצורך לימוד (אב"מ ח"ג פ').

מתנה: מתנה פשוטה לחבירו או לנער בר מצווה מותר (פ"ב תקנ"ד). מתנה מיוחדת בדרך שמחה כגון פרחים לכלה יש לימנע (הגרש"א).

ב. בנין ונטיעה של שמחה (1): הכלל היא כל בנין שהיא להרווחה אסור, ובלא"ה מותר (ר"ן פ"ק דתענית מ"ב

סק"ג א). (2) באיסור זה כלול כל שיפוך בבית ואף לסייד ולצבוע לשם יופי בעלמא אסור (ריב"ם). (3) יש לסכם מראש עם הפועלים שלא יתעסקו בימים אלו בבניה, ואם סיכם עם פועל נכרי קודם ר"ח שיעבוד בקבלנות, מותר להמשיך בעבודתו שהרי עוסק בעבודתו על דעתו. ומ"מ נכון אם יכול לפייסו בדבר מועט ותע"ב לימנע מצד דלא מסמנא מילתא. אך אם קבע מזוזה והכניס הריטים מקודם לכן אין לחוש (טעמא דקרא בשם החזו"א). (5) מצווה דרבים כגון ביהכ"ס ותלמוד תורה מותר לבנות (מ"ב י"ב ע"ה"ש). (6) מעקה או סוגרים מותר להתקין בימים אלו דיש בו עשה ולא תעשה (ב"א ד' דברים). (7) בעניין אולם חתונות יש לדון בזה, שמצד אחד זה שמחה ומצד שני לצורך פרנסה, וע"כ (8) כל נטיעה של גינות נוי, שתילת פרחים דשא וצמחי נוי אסור בימים אלו.

ג. כיבוס: המקור: מדינת דגמ"ל נאסר רק משבוע שחל בו ת"ב, וההסבר הוא דעד שבוע שחל בו נאסרו כל הדברים שזאסרו בתענית על גשמים ששם נאסרו לעורר עצמם להרגיש הצורך בגשמים, וה"נ כאן להרגיש הצורך לבנין ביהמ"ק. אך משבוע שחל בו ת"ב אנו "מתאבלין על העבר" שאין לנו ביהמ"ק כמו שאבל מצטער על מת אך מנהגו לאסור מר"ח (ש"ח). **גדר האיסור:** מצינו בזה שני איסורים (1) כיבוס בגדים. (2) לבישת בגדים מכובסים. וכדלהלן:

א. כיבוס בגדים: אסור לכבס הבגדים, והטעם שמסיה דעתו מאבילות. ואף שאינו רוצה ללבשו עתה. וכל סוגי הבגדים בכלל האיסור. וכמו"כ כל סוג כיבוס נאסר, ואף השרייה במים בלי כסוס, אם לא שהבגד יוכל להתקלקל, אך בלי מים מותר.

ב. לבישת בגדים מכובסים: (1) י"א דלא נאסר לגדולים לכבס בגדי קטנים אלא בשבוע שחל בו ת"ב. וי"א דנאסר מר"ח א"ל. ובמקום צורך אפשר להקל והכל לפי הענין ופברט לקטנים שמלכלכים הבגדים. (2) אין לצרף במכונה אחת גם בגדי גדולים דנמצא הדיח דעת מאבילות. (3) לבישת בגדים מכובסים לקטנים יש להרגילן משהגיעו לגיל חינוך. (4) מוטב לקנות בגד חדש לקטן מאשר לכבס.

ב. לבישת בגדים מכובסים: (1) מלבד איסור כיבוס בימים אלו יש איסור ללבשו בגדים מכובסים שנתכבסו מער"ח. (2) באיסור זה כלול בגדים מצעים סדיניים מפות שולחן. (3) עצה להחליף בימים אלו היא ע"י שילבשם מעט זמן שבך שוב אל נחשבים כמכובסים, והגדר בזה אינו נמדד בזמן אלא תלוי במציאות כל אדם לפי עניינו באופן שכבר לא נחשב כמכובס (פ"ה). (4) יש שהקילו להניח על הרצפה ולדרוך עליהם עד שלא יהא נחשב כמכובס (חו"ש). ויש שהזכירו היתר זה רק בבגדי זיעה (פנ"ח). (5) שכח להכניס מלפני ר"ח, יכול ללובשם בשבת, וכדי שלא יהא בעיה של הכנה ילבשם זמן ארוך כגון בליל שבת וביום השבת ואחר שקם מהשינה וכיו"ב (ב"א). (6) בגדי זיעה: יש שהקילו בבגדי זיעה וגרביים הסמוכין לבשר אף שלא הכינו מער"ח, שדרכן להתלכלך ופברט בימים חמים אלו (בבית דין). (7) מקומות ציבוריים: יש מקילין להחליף מגבות בבתי כנסיות, ישיבות, ת"ת, אולם שמחות, שרבים משתמשים בו ומתלכלכים תדיר (הלי"ש), וכן הורה בשיבתו. ויש לדון במגבות בשירות שיש במקוואות האם מותר. (8) אורחים המתארחים אצל אחרים ומצטערים להשתמש במצעים של אחרים דינם כאיסונים שמותר להחליף, והנכון להשליכם על הרצפה (מנח"מ ח"י מ"ד). (9) לכבוד שבת וכן לצורך מצווה כגון שידוכין מותר ללבשו בגדי מכובסים, וכן מותר לפרוס על השולחן לכבוד שבת אבל מצעים מכובסים נהגו איסור.

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א
לברך שוב על הבשמים
מעשה במוצאי שבת שעשו הבדלה בבית הכנסת, והיה שם אדם שלא רצה לצאת ידי חובת הבדלה, אבל כשבידו על הבשמים, בירך גם הוא על הבשמים והריח.

כשבא לביתו לעשות הבדלה, נסתפק אם יכול או צריך לברך שוב על הבשמים, כי מצד אחד, הרי בירך על הבשמים ואולי זה הפסק בין הברכה של הגפן לשתיה, או כיון שכבר סידרו זאת על הכוס יכול שוב לברך על הבשמים.

תשובה לשאלה משבוע שעבר
השאלה בקצרה: מה המקור שיש הרבה מקפידים שלא לאכול ולשתות בעמידה רק בישיבה.

תשובה: מקור הדברים הוא במסכת גיטין (דף ע"א) שלשה דברים מתיזין או מתישין גופו של אדם, ואלו הן: אכל מעומד ושתה מעומד. וכן הוא במסכת דרך ארץ (פ"ד ה"א) מי שהוא תלמיד חכם, לא יאכל מעומד, ולא ישתה מעומד. ואמנם בטש"ו ע"ל נזכר דין זה, אבל זה הובא בבאר היטב (פ"ב סק"ט טו) בשם האליה רבה (שם ס"ק ט) שהשל"ה הביא מהרוקח, דרך ארץ לא יאכל אדם מעומד ולא ישתה מעומד ולא יקנה הקערה. כמו כן כתב במג"א (סימן רצ"ט סק"ד) לגבי כוס הבדלה, ולא ישתה עד שישיב. וכתבו במחצית השקל ובפמ"ג דמקור המג"א דאמרין גנאי לתלמיד חכם שיאכל וישתה מעומד, וראוי לכל אחד לעשות את עצמו כתלמיד חכם בדבר. וכתב במשנ"ב (שם סק"ד) ושתית הכוס תהיה בישיבה, דאין שותין מעומד לתחילה.

אמנם בשו"ת רב פעלים (או"ח ח"ב סימן מה) נשאל אם יש ענין לשתות את כוס הקידוש בישיבה, וכתב שבספר פרי עץ חיים כתב, ישב וישתה מכוס הקידוש. ומנהג מורי [האריז"ל] לומר הקדוש בשבת ויו"ט מעומד, ואח"כ יושב וטועם מן הכוס. אבל בספר הכוונות שסידר מהרש"ו ז"ל לא נזכר דבר זה, שצריך לישיב בשתיית כוס הקדוש, מיהו בסידור רבינו הרש"ש ז"ל כתוב להדיח, אח"כ ישב במקומו וישתה מכוס יין הקדוש, ע"כ נראה דרבינו הרש"ש ז"ל סמך בזה על ספר פרי עץ חיים הנזכר, ולכן גם אנכי העבד הצעיר נהגתי כן לשתותו מיישב.

ומה ששאלתם, אם יש בזה טעם ע"פ הסוה, נראה על הרוב שאין בזה טעם ע"פ הסוה, ורק מנהג זה הוא מתורת דרך ארץ של הסעודה, מיהו הרמב"ם ז"ל בהלכות דעות פ"ד לא זכר זה, ולא כתב שיגיע לו נזק לא באכילה ולא בשתייה מעומד, ואפשר דס"ל בזמן הזה נשתנו הטבעיים, כאשר נמצא זאת בדברים אחרים, ואפשר מהאי טעמא אין העולם נזחרים בזה לא בין ולא במים, מפני שראו דהרמב"ם השמיט ענין זה בה' דעות. מיהו רבינו האר"י ז"ל היה מדקדק לקיים דברי חכמים, מאחר דנזכר דבר זה בגמרא, ובדאי גם במים היה נוהג, וכן בכל מיני שתייה, ועל כן אני אומר, מאחר דליכא טרחא בהכי, ודאי טוב ליהרהר, אחר שראינו שרבינו האר"י ז"ל היה נוהג בכך, ואולי יש לו טעם אחר נסתר בזה.

הקשו על הבן איש חי שהרי מפורש כתב הרמב"ם (דעות פ"ד ה"א) לעולם כשיאכל אדם ישב במקומו או יטה על שמאל. הרי שכתב שיש לאכול מיושב. ונאמר בזה כמה תירוצים. והיה נראה לומר שהבן איש חי נשאל על שתייה, ועל זה היה עיקר תשובתו, ואכן למרות שבגמרא ובמסכת דרך ארץ נזכר גם שתייה, ברמב"ם השמיט שתייה, ועל זה כתב שנשתנו הטבעיים, וכהיום אין סכנה בשתייה מעומד. ומה שכתב "ולא כתב שיגיע לו נזק לא באכילה ולא בשתייה מעומד" אגב שיטפיה נקט אכילה, כי כל התשובה מיידי רק משתייה.

לגבי שתיית עראי, כתב בספר כורת הברית (סימן רסה אות ב) דהמברך את הברכות לאחר המילה, צריך לשתות את הכוס בישיבה, כמבואר במסכת גיטין, ולא כמנהג המבוהלים ששותים בעמידה, אבל טעימה בעלמא, כגון תחת החופה אפשר לשתות גם בישיבה. ובשריט"ה זהב (ליפשיץ סימן ז אות ל) כתב על דברי הכורת הברית, שגם בכוס של מילה, אין צריך לשתות כולה, ודי בטעימה, ולכן אפשר לשתות גם בעמידה. ובארחות רבינו (ח"ג עמוד רב) הביא, שבעל הקהלות יעקב הרבה פעמים היה שותה מים מעומד במטבח, כי באכילת ושתית עראי לא היה מקפיד.

מדוע גסות הרוח שקולה כאיסור ע"ז

"ההערכה של הרבי אל הצדיק מהאניפולי היא מהמופלאות", - שח זלמן בער בשבתו עם חברים מקשיבים לסיפוריו הנאים והמעוררים. פעם אחת הפליג הרבי בשבחו ואמר "הרב מהאניפולי כאשר יצא לחוץ והרים עיניו וידיו כלפי שמיא ואמר "שאו עיניך וראו מי ברא אלה" מיד אחז אותו חלחלה ורעדו עד שהקיא דם. ואילו אנו"... נאנח הרב, "יכולים אנו לדבר ולהגיד "ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין" ולהשאיר באותו מצב". וכאשר גמר הרבי את אמרתו נפל תחתיו אף הוא והתעלף..."

"הדבר מופלא ביותר", נענה פנחס'ל והוסיף, "הצדיקים, כמה שהם גבוהים ורמים ומכירים בגדולות הבורא כך הם יותר ויותר בטלים אליו עד כדי כלות הנפש. ואכן כבר למדנו מזה שכמה שהנשמה מבינה יותר את גדולת הבורא כך היא יותר ... להשתוקק ולהתבטל אליו".

"וכן הוא גם להיפך", מעיר מאיר בעריש בשקט, כמה שהיריחו גדול יותר מאור השם כך גם התחושה של האנוכיות וגסות הרוח גדולה יותר".

"אכן", מאשר ר' לייב את דבריו ומוסיף, "עעת נראה בדברי הרבי עד היכן הדברים מגיעים, שגסות הרוח הרבי היא ממושש ע"ז, ויכול ממש להכלל בלאו של לא יהיה לך אלהים אחרים. אך מה לנו להקדים את המאוחר" - מפטיר ר' לייב, "הבה נתחיל את אשר אחרנו בו ונגיע לכל הדברים האמורים".

"ב'פארבערענגען' האחרון למדנו" - שואב ר' לייב את בני החבורה לתוך כבשן התניא, "שהשפעת החיות מאור השם שכבר כן נמשך על הקליפות והסט"א כדי להחיותם על מנת שיהיה לנו בחירה בין טוב לרע, - היא השפעה בבחינה של אחרים מפנימיות רצונו וכן אינה בסבר פנים אלא כמי שזרק דבר לשווא לאחוריו. כמו כן וכתוצאה מזה ההשפעה הזאת אינה מתלבשת 'בתוך' הקליפות וסט"א כי אין רצון השי"ת להתאחד עמהם ולכן ההשפעה נשארת בבחינת "מקיף" ולא "פנימי", ולכן היא ג"כ לא נרגשת שם".

"זה ברור שהיכן שישנו אור השם, יש שם חיים, ולהיפך, היכן שהשם לא נמצא, הרי שם הוא מקום המיתה, "ולכן היא מקום המיתה והטומאה ה' ישמרנו".

"אבל ידוע", שואל פנחס'ל, "שבכל נברא ונברא יש איזה חיות אלוקית בתוך פנימיותו, ואף בדומם מתלבש אור השם. ואי"כ יש איזה חיות אלוקית ש'מתלבשת' בתוך' הקליפות ולמה זה מקום המיתה?"

"כי מעט מזעיר אור וחיות שיונקת ומקבלת לתוכה מבחינת אחרים וקדושה שלמעלה הוא בבחינת גלות ממש בתוכה כסוד גלות השכינה הנזכר לעיל". למדנו, שכאשר אור השם לא נרגש כלל, הרי שהיא 'בגלות' אצל הקליפות וסט"א ר"ל. וכמוש"כ כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם, כך שאפילו שאכן צדקת שיש מעט מזעיר חיות וקדושה בהתלבשות בתוך הקליפות, מכל מקום, כיון שהם שבים בתוך הקליפות ואין להם כלל יכולת להתגלות ולהיות נרגשים, ולכן מקום הקליפות הוא מקום המיתה כי לא נרגש שם כלל חיות וקדושה".

"כעת נגיע לנקודה", מקדים ר' לייב, "שהישות וגסות הרוח הם ממש עבודה זרה. וכך אומר הרבי "ולכן נקרא בשם אלהים אחרים שהיא עבודה זרה ממש וכפירה באחדותו של מנ"ה הקב"ה, כי מאחר שאור וחיות וקדושה הוא בבחינת גלות בתוכה אינה בטילה כלל לגבי קדושת הקדוש ברוך הוא ואדרבה מגביה עצמה כנשר לומר אני ואפסי עוד וכמאמר יאור לי ואני עשיתי". הרי כל הבריאה כולה", מרחיב ר' לייב, אמורה להתבטל אל הקב"ה אשר מחיה אותה ומלושב בתוכה.

ואכן כמה שהנברא נעלה יותר, הוא מרגיש יותר את אור השם ויותר מתבטל אליו. ברם, מרוב הצמצומים יכול להיווצר מצב שהנבראים מרגישים פחות את אור השם, אך עדיין זה נרגש בהם והם מודים ויודעים כי חיותם נמשך מהשי"ת וכאשר ראינו לעיל".

"אך הקליפות וסט"א אשר אצלם חיות השם הרי הוא בבחינת גלות, ולכן לא נרגש שם כלל אור השם. וכתוצאה מהסתר זה הקליפה וסט"א לא בטלים כלל להשי"ת, ואדרבה, הם מרגישים שהם מציאות כשלעצמה, וגרוע יותר הם חושבים שאין שום מציאות זולתם. "לי יאורי ואני עשיתי את עצמי"..."

"לפי האמור, כל הרגשה של מציאות וישות נפרדת מהשם אחד, כל הרגשה של אני ואפסי עוד, הרי הוא עיקר ושורש עבודה זרה, ואם אין הכרה מוחלטת שהשם הוא האלוקים ואין שום מציאות זולתו, הרי זה נכלל בלאו ד"ולא תתורו אחרי לבבכם".

"דבר זה נורא הוא למתבונן, שכדי להגיע לידי איסור עבודה זרה אין צריך להרחיק כל כך ר"ל, אלא כל המתגאה כאילו עובד ע"ז, "ולכן אמרו חז"ל שגסות הרוח שקולה כעבודה זרה ממש". דיינו שיתכן שיהודי שהוא בעצם מאמין בהשי"ת ובכל זאת נחשב כאילו הוא עובד ע"ז ו"כ"ז כיון שיש בו גסות הרוח".

"הגם שעבודה זרה ממש היא מי שכופר בהשי"ת, אך מכל מקום גם זה שהוא גס רוח שקול כנגד זה מכיון "כי עיקר ושורש עבודה זרה הוא מה שנחשב לדבר בפני עצמו נפרד מקדושתו של מקום ולא כפירה בה' לגמרי". השורש של איסור עבודה זרה הוא לאו דוקא זה שכופר ר"ל במציאות השי"ת, אלא אף זה שחושב את עצמו כמציאות וישות כשלעצמה, ואינו בטל אל השי"ת הרי הוא מורה שיש בזה דבר של פירוד מהשי"ת, וגסות רוח זו שקולה כנגד עבודה זרה ממש".

"כי גם הגוים אשר הם עובדי ע"ז גם הם יתכן שהם מודים במציאות השי"ת רק שהם אומרים שיש עוד מציאות זולתו "כדאיאתא נגמ' דקרו ליה אלאקא דאלקיא, אלא שגם הם מחשיבים את עצמם ליש ודבר בפני עצמו. וזוה מפרדים את עצמם מקדושתו של מקום ב"ה מאחר שאין בטליו לו ית', כי אין קדושה עליונה שורה אלא על מה שבטל לו יתברך כנ"ל".

"כי בזה שהם מחשיבים עצמם לישות ומציאות בפני עצמם, וכי יש דבר נפרד מהשי"ת, הם באמת גורמים שהשי"ת לא ישכון בתוכם, כי קדושה עליונה לא שורה על מה שלא בטל לו, "ולכן נקראים טורי דפרודא בזה הקדוש" כי הרים מפורדות הן ואינן בטילות אל השי"ת, "והרי זו כפירה באחדותו האמיתית דכולא קמיה כלא חשיב ובטל באמת לו יתברך ולרצונו המחיה את כולם ומהווה אותם תמיד מאין ליש". זהו איפוא המושג 'אחדות השם', להאמין שאין עוד שום מציאות בלעדי השי"ת, ולכן, כיון שדבר זה נוגע ליסודות האמונה, ומבלעדי זה לא שורה הקדושה ר"ל, הרי זה מיסודי התורה להאמין שאין עוד מציאות בלעדי השי"ת וכולא קמיה כלא חשיב. ולכן תבינו, מסיים ר' לייב, "מדוע כל כך שנאו ורחוק ומאסו את המושג של ישות וגסות הרוח, כי כאמור לעיל היא מהחמורות ממש!"

פרנסת שמיים

"שלום עליכם חצק"ל" - נשמע הקול המתרוגן בפוליש של ביהמ"ה. "אהה, גוט פֿארג'ן ישראל'קה", נענה חצק"ל בהפתעה, "אני רואה שחזרת". "ברוך ה', חסדי ה', אני שמח שאני שוב כאן ויכול לפגוש אתכם רעים וידידים יקרים" - הפנה ישראל'קה את מבטו גם לשימק'ן וייק'ל שאצו באו כאשר ראו את ידידם היקר עומד במבואה.

"נו, וואס טוהט זיך מיט די פרנוסקה?" - שאל ישראל'קה בעיניים מאירות את שימק'ן. "ברוך ה'" - הוא עונה ומרים עיניו למעלה, "לאחרונה מתו כמה תרנגולים, לבי כבר נפל כאשר חשתי שמגיפה פרצה בלול. אך מה אתם חושבים?" - צווד את גופו לכל ידידיו, "רצתי לביהמ"ד פתחתי ספר תהלים, ובזך-השם, המגיפה נעלמה. ביצים יש בשפע, אין מה להתלונן".

"אהה, גם זונדל כאן? וגם שלומה'לה? וגם בערל? שלום עליכם טייערער ברידער, כמה שמח אני לראותכם".

כך נשמעה שיחת הידידים הכפרית, זה בחביתו זה בפרתו, זה מתנה את כאבו ומקבל צרי ומזור לנפשו, זה משתף את חבריו בחדסי ה' כי לא תמו, הצד השווה לכולם שחותרים בברוך, משבחים להשי"ת על חסדיו הגלויים והנסתרים, להגיד בבורך חסדו ואמונתו בלילות. צהלות שמחה ומעיינות אהבת ישראל יקודת נשפכו בפוליש חדרו לקאוע שטוב' וגלשו מבעד לחלונות, ממלאים את כל העיירה בשמחה שלווה ורוח חיים.

מאחורי מעטה היהודי הכפרי הסתתר אור שבעת הימים הבעש"ט הק' בימים שעוד לא הגיעה שעתו להתגלות, אך אף אחד לא ידע, "ישראל'קה" - קראו לו כולם, כפי שקרא הוא לעצמו. אהבת ישראל פיעמה בבעש"ט הק' בעוז, ובפרט לאנשי תמימי דרך היהודים הפשוטים המאמינים בה' בתמימות, שמח היה לשהות בקרבתם ולעודד את רוחם. השיחה אודות משלוח הנעליים של זעמ'ל שנתקע במכס, ופרתו הסרבנית של זונדל יכולה הייתה להימשך אלמלא נקטעה בקריאות "ששש... ששש... דער פרוש איז דא". הגאון הפרוש הופיע בעיקול הרחוב, עטור בטלית ותפילין וראשו שקוע בספר קטן שהוחזק בין ידיו הסגפניות. הכפרים זעו לצדדים ביראת הכבוד ופניו מקום לפרוש שהתקרב בצעדים אטיים.

"שלום עליכם ר' ייד" - ניתק הבעש"ט הק' מהחבורה ופנה לפרוש באהבת ישראל בוערת, "מה שלומכם?" הפרוש הרים חצי עין אל מול היהודי הלבוש בגדי כפרי, ומיד השפיל עיניו ברוגזה אל הספר והמשיך במהלכו.

"חבל", נענה הבעש"ט מול גבו המתרחק של הפרוש, "חבל שאתה גוזל את פרנסתו של הקב"ה". "מה?!" חזר הפרוש לאחוריו, "את הפרנסה של מי?!" "אכן", נענה הבעש"ט, כאשר שואלים אדם מה פרנסתו, הדרך להתבטאות, "על כמה אתה יושב, הלא כן?" שאל את הפרוש שהציץ בעצבנות בשעונו מבכה בליבו על הדקה וחצי שכבר נגזל ממנו. "על מה יושב הקב"ה? מה פרנסתו? דוד המלך מגלה לנו. "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל. הוא כביכול מתפרנס מזה שיהודים משבחים אותו, וכאשר שואלים יהודי 'מה שלומך', והוא עונה בחום 'ברוך ה'', מזה כביכול פרנסו ועליה הוא יושב".

"אם כן באיזו זכות אתה גוזל את פרנסתו של הקב"ה?"

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' דוד כהן שליט"א
לרגל הולדת הנכדה
בת לבנו הר"ר יואל הי"ו
למזל טוב ובשעט"מ
וה"ר שיראה מננה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יצחק אייזיק ווייס שליט"א
לרגל הולדת הננינה
נכדה לחתן הרה"ג ר' דוד כהן שליט"א
למזל טוב ובשעט"מ
וה"ר שיראה מננה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' משה שמעון גונבער שליט"א
לרגל אישיותו בנו
הבה"ח המופלג כמר מרדכי נ"י
למזל טוב ובשעט"מ
וה"ר שיראה הבנין עדי עד
וראה מננה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר